

a maga gyakorlatában hogyan oldotta meg a kérdést, de a magam gyakorlatában, ahol rendszerint 6—7 csoport diák dolgozik, nem tudtam más megoldást találni, mint hogy egyikkel itt, másikkal amott kezdettem a dologba; rendszeres tanmenetet nem tudok tartani, bár felszerelésem nem épen szegényes.

A kiadó Calderoni cég nagyszámú szép rajzzal látta el a könyvet. Egy-egy feladatra többféle készülék rajza és leírása is megvan. Ez növeli a könyv használhatóságát, mert a különböző intézetekben különböző eszközök vannak. Viszont, ha valaki épen a tanuló-gyakorlatok kedvéért bővíti a felszerelését, tanulságosabb, ha nem már meglévő készülékét ismétli meg, hanem arra a célra való másféle eszközt szerez. A könyv végéhez a leírt eszközök árjegyzéke is csatolva van. A tulipános mozgalom idejében nem árt fölemlíteni, hogy a Calderoni cég ezeknek az eszközöknek túlnyomó részét itthon készítteti. A szép kiállítású könyv csekély ára hozzá fog járulni elterjedéséhez.

Ajánlom a t. kartársaknak, hogy induljanak meg ezen megbízható kalauz után. Jól tudom, hogy ha a kisujjukat odaadják, utána fog menni az egész kezük is, de nem a rosszba — mint ez a közmondás mondja — hanem a fizika tanításának egy eredményesebb korszakába.

Kovács János.

*

Polgári Iskola. A polgári iskolák érdekeit szolgáló folyóirat. Lapvezér *Ballagi Atadár dr.*, felelős szerkesztő *Donszky Lukács*. Megjelenik havonként kétszer. Előfizetés egész évre 8 K. Budafok, Kossuth Lajos-utca 70. sz.

A Polgáriskolai Egyesület hivatalos közlönye mellé ez az új folyóirat is sorompóba lép a polgáriskolák stagnáló reformügyének megmozgatására. S amilyen nehezen mozdul az az ügy, valóban elbirná még egynéhány ilyen vállalkozás segítségét. Igazán nehéz eldönteni, hogy melyik a nagyobb baj a polgáriskolára, — az-e, hogy már a második évtizedbe is belefordult reformja ügyének felszinen tartása, vagy pedig az, hogy a reformkérdés egyáltalában felvetetett? Mert hiszen annyi idő alatt részletenként is meg lehetett volna a meglévő bajok igen nagy részét gyógyítani, ha nem ütköznek a gyógyításra törekvők mindig abba a stereotyp válaszba, hogy a «küszöbön álló reform» majd meghozza minden baj orvoslását.

A szerkesztő a reform sürgetését tűzi folyóirata feladatául, nem szemben az Országos Egyesülettel és Közlönyével, mert hiszen azoknak is ez a céljuk, de agitálni akar a gyorsabb megvalósítás érdekében. Reformprogrammja is az, ami az Egyesületben már régen kialakult: a meglévő alapon való teljes kifejlesztése a Csengery-féle egy-

séges polgáriskolának. Ennek a programmnak és a megvalósítására irányuló teendőknél a fejtegetése az új folyóirat első cikke a szerkesztő tollából. Azután leveleket közöl Wlassics Gyulától, Gyertyánffy Istvántól, Ballagi Aladár lapvezértől, stb. Már az első számban s még inkább a másodikban megindul annak a sokféle bajnak a felpanaszoló-lása, amelyek a reform után kiáltanak. Van ilyen bőven, akár az egész évfolyamot megtöltheti vele a szerkesztő. Sensatio lesz ebben is elég, nem szükséges azt még külön is hajhászni. Ez a megjegyzés a 2-dik számnak arra a levelére vonatkozik, mely a Pædagogiumban előfordult egy esetet teljesen ferde világításban, egyoldalú célzattal állít az olvasók elé. Ha a szerkesztő előzetesen az illetékes helyen informálja magát a dologról (ami módjában állott volna), bizonyosan mellőzi a levél közlését.

Egyebekben, az eddig megjelent két számban megvan az az élénkség, amely az agitáló működésnek főkelléke. Kívánatos volna, hogy az érdekelt szakemberek pártolása lehetségessé tegye a folyóirat fennállását.

k.

KÜLFÖLDI IRODALOM.

Ad. Harnack. Die Notwendigkeit der Erhaltung des alten Gymnasiums in der modernen Zeit. Berlin, 1905. Weidmann.

G. Roethe. Humanistische und nationale Bildung. Berlin, 1906. Weidmann. L. még Monatschrift für höhere Schulen 1906 márc.—áprilisi számát 134—146. l.

Nemcsak nálunk, de Németországban, a klasszikus tanítás igazi hazájában is, heves ostromnak van kitéve a gimnázium, mert ott is, miként nálunk, a gimnáziumot támadni divat, a görögöt szidni pedig határozott érdem. A gimnázium védelmére egyesületet is alakítottak már Berlinben, melynek neve: Vereinigung der Freunde des humanistischen Gymnasiums in Berlin und der Provinz Brandenburg. Ezen egyesületben tartotta beszédjét *Harnack* is, *Roethe* is a gimnáziumi oktatás védelmére.

Harnack beszédjének gondolatmenete a következő: Az 1900. császári rendelet a három középiskola (gimnázium, reálgimnázium, reáliskola) egyenjogúsítását mondta ki, mivel mind a három iskola a művelődés közös elemeire megtanít; mind a három megtanít dolgozni, élesíti az elmét és az emberi ismeretekről nagyjában áttekintést nyújt. Azáltal pedig, hogy ezen iskolák egyenjogúsítását kimondták, mind-egyik még azonfelül a maga egyéni sajátosságait is jobban kifejtheti; így tehát a gimnázium nem veszített ezáltal, sőt ha továbbra is akarja létezését biztosítani, még fokozottabb mértékben kell a tanulókat a klasszikus világ szellemébe bevezetni.